

Mødet den 17. Juni 1915.

(For lukkede Døre).

Fraværende: Harald Jensen.

1. (J. Nr. 72—1915). Fra Politimesteren forelæa følgende Indstilling til **Besættelse af en ledig Politibetjentplads:**

1. Bogholder H. P. Ballisager, Aarhus.
2. Arbejdsmand M. M. J. Hinge, Aarhus.
3. Vikarierende Politiasistent C. E. Jensen, Korinth.
4. Murersvend S. E. Jensen, Randers.
5. Reservebrandmand S. A. Jensen, Aarhus.
6. Hjemsendt Korporal Magnus Laursen, Bjergager.
7. Kusk J. A. Sørensen, Aarhus.
8. Ekspedient N. S. Nielsen, Aarhus.

M i k a e l J o h a n s e n anbefalede at vælge H. P. Ballisager.

S a m u e l s e n anbefalede Hinge.

H. P. Ballisager valgtes.

2. (J. Nr. 138—1915). Til Posten som **Skoletandlæge** var af Skoleudvalgets Flertal indstillet Tandlægerne:

Nr. 1. Arne Bloch, København.

- 2. Frk. Busse, Aarhus.

- 3. N. P. Raunslund, Aarhus.

Udvalgets Mindretal (Jakob Jensen) indstillede:

Nr. 1. Agnes Møller, Aarhus.

- 2. Arne Bloch, København.

- 3. N. P. Raunslund, Aarhus.

N. J o h. L a u r s e n meddelte, at Udvalget havde ladet Posten opslaa i Tandlægernes Fagblad, og at der var indkommet 10 Andragender. Disse var blevet sendt til Bestyrelsen for Foreningen for Skoletandpleje, for at man kunde faa en sagkyndig Udtalelse, og Bestyrelsen havde nævnt de 3, som Udvalgets Flertal indstillede. Nævnte Bestyrelse havde desuden sendt Andragenderne videre til Professor Christensen, fra hvem der forelaa Udtalelse om, at han ansaa Raunslund for den bedst egnede. I Henhold hertil vilde Udvalgets Flertal, Frk. Thomsen og Taleren, foreslaa at vælge Raunslund, som jo ogsaa var indstillet af Udvalgets Mindretal, Hr. Jakob Jensen, om end som Nr. 3. Udvalget havde oprindelig ment det heldigst at ansætte en kvindelig Tandlæge, men havde af forskellige Grunde forladt dette Standpunkt. Raunslund vilde uden al Tvivl gøre god Fyldest i Pladsen, saa Byraadet vilde forhaabentlig følge Udvalgets Flertal.

J a k o b J e n s e n bemærkede, at Foreningen for Skoletandpleje ogsaa var blevet spurgt, da den forrige Indstilling blev gjort, men da havde givet et ret mærkeligt Svar. Taleren fandt ingen Anledning til at frafalde den kvindelige Tandlæge, som Udvalget sidst havde indstillet som Nr. 1. Da Udvalget første Gang behandlede Sagen, havde det været enigt om, at en Dame maatte foretrækkes, fordi hun formentlig havde bedre Eyne til at omgaas Børnene, og fordi der var Mulighed for, at en Dame vilde ofre sig helt for denne Virksomhed, medens det kunde forudsættes, at en Mand kun vilde betragte den som et Bierhverv. De nu indstillede mandlige Tandlæger vilde da ogsaa have Lov til at praktisere ved Siden af at passe Skoletandlægevirksomheden. Frk. Møller var lige saa

kvalificeret til Pladsen som de andre indstillede. Hendes Eksamenskarakter var fuldt paa Højde med Raunslunds, og hun havde forstaaet at skabe sig en stor Praksis, hvilket ikke kunde siges om Raunslund, efter hvad der var blevet oplyst i Udvalget. Desuden var Frk. Møller vant til at omgaas det Befolkningsslag, som fortrinsvis sendte deres Børn i Kommunens Skoler. At hun var meget dygtig, havde Taleren personlig Erfaring for. Næst efter Frk. Møller ansaa Taleren Arne Bloch for den bedst egnede, og som Nr. 3 havde han indstillet Raunslund, fordi han mente, at denne kunde bestride Pladsen.

M a r t h i n H a n s e n kunde ikke skønne, at der var foregaaet noget, som kunde nødvendiggøre Forandring af Udvalgets første Indstilling. Det havde ikke ringe Betydning, at Frk. Møller, hvis hun fik Pladsen, vilde ophøre med sin private Praksis, saa Taleren vilde anbefale hende.

S i m o n s e n vilde paa 5 Medlemmers Vegne anmode om at faa Sagen udsat.

N. J o h. L a u r s e n troede, det vilde komme af sig selv, at Skoletandlægevirksomheden blev vedkommendes eneste Opgave, idet der vilde blive Arbejde nok, hvis Sagen vandt Tilslutning. Maaske vilde man endog faa Brug for en Tandlæge til.

J a k o b J e n s e n var enig i, at der vilde blive nok at gøre for et Menneske maaske endog for to. Der var i Opslaget lovet hurtigt Løntillæg, hvis der blev ansat en Mand.

M o u s t e n ansaa det for heldigst at ansætte en Mand. Skulde der senere blive Brug for en Assistent, vilde det være naturligt at vælge en Kvinde. I mange Tilfælde vilde det ikke gaa an at ansætte en Kvinde som den overordnende og en Mand som Assistent. Da det havde stor Be-

tydning for Sagen, at man var enig om, hvem der skulde antages, vilde Taleren henstille til Udvalget at enes om at vælge en mandlig Tandlæge.

Sagen udsattes i Henhold til Forretningsordenen.

3. (J. Nr. 125—1915). Andragende fra Aarhus Dynamo- & Elektromotorfabrik ved S. P. Johansen om **Autorisation som elektrisk Installatør.**

Møller bemærkede, at det ikke var første Gang, der forelaa Andragende fra S. P. Johansen om Autorisation som elektrisk Installatør, og at Udvalget ligesom de tidligere Gange fraraadede at bevilge Andragendet, fordi hverken Johansen eller hans Søn havde de Kvalifikationer, som fordredes, nemlig Installatøreksamen.

Formanden meddelte, at Johansen flere Gange havde henvendt sig til Taleren om Sagen og navnlig gjort gældende, at Firmaerne Bruun & Sørensen og Wied & Vestesen havde faaet Autorisation, uden at man havde sikret sig, at de til enhver Tid havde Folk med de krævede Kvalifikationer. Taleren vilde derfor spørge Udvalget, om der ikke kunde gøres en Undtagelse med et saa gammelt Firma som Johansens, naar det forpligtede sig til altid at have en kvalificeret Mand knyttet til Forretningen.

Møller oplyste, at Wied og Vestesen begge var Ingeniører, og at Bruun, som ogsaa var Ingeniør, var boende her i Byen, da Bruun & Sørensen fik Autorisation, samt at begge Firmaer altid havde kvalificerede Teknikere i deres Forretninger, hvad Johansen ikke havde. Ikke alt det af Johansen udførte Installatørarbejde var lige godt.

Formanden spurgte, om enhver Ingeniør kunde faa Autorisation.

Møller oplyste, at der nu fordredes bestaaet

Installatørprøve for at opnaa Autorisation, men at man tidligere havde givet denne til Ingeniører.

J a k o b J e n s e n troede, der kun vilde opstaa Vanskeligheder, hvis man meddelte Johansen Autorisation. Selv om Johansen fik en Installatør, som kunde sine Ting, beholdt han ham næppe ret længe. Efter Talerens Mening vilde Johansen ikke faa nogen varm anbefaling fra Samsøgades Skole, hvor han havde foretaget Installationen.

C h r i s t e n s e n kunde ikke anbefale at autorisere Johansen, som næsten udelukkende anvendte Lærlinge. Bruun & Sørensen havde tidligere haft en Mand, som havde bestaaet Installatørprøven, maaske vilde det være rigtigt at forlange, at de altid skulde have en saadan Mand knyttet til Forretningen. Frich havde altid fuldtud kvalificerede Installatører.

Indstillingen vedtoges.

4. (J. Nr. 143—1915). Andragende fra Slagtehusinspektøren om **Rejsetilladelse** i 3 Uger i August Maaned.

Bevilgedes.

5. (J. Nr. 80—1915). Skrivelse fra Havneudvalget vedrørende **Spørgsmaalet om Udlejning af et Areal ved Sydhavnen til Aarhus Oliefabrik.**

F o r m a n d e n meddelte, at Havneudvalget, efter at Sagen sidst havde været i Byraadet, havde ført Forhandlingerne videre, men at der nu var blevet Uenighed mellem Fabrikken og Udvalget paa flere Punkter. Et af disse var, at Havneudvalget forlangte, at der skulde bygges Fabriksbygninger for 200000 Kr., medens Fabrikken kun vilde forpligte sig til at bygge for 150000 Kr. Dette var imidlertid et mindre væsentlig Spørgsmaal, men af mere Betydning var det, at Fabrikken ikke vilde gaa med til Bestemmelsen i den

opstillede Kontrakts § 3 om, at man kan fordre Pladsen tilbage, naar et offentligt Formaal kræver det, uden at der blev givet saa stor Erstatning, at Overtagelse i Lejetiden faktisk udelukkes. Udvalget havde saa, men uden Resultat tilbudt i saa Tilfælde at give en Opsigelsesfrist paa 2 Aar. Det udviklede Standpunkt var Udvalgets Flertals, medens Taleren selv mente, at ingen Fabrik, som vilde leje Areal ved Havnen, kunde gaa ind paa at levere Arealet tilbage inden Lejetidens Udløb uden at løbe en altfor stor Risiko. Det vilde de i hvert Fald kunne gøre gældende. Hensigten havde altid været i første Række at leje Sydhavnens Areal ud til Fabrikker, hvilket bød langt større Fordel for Byen end at leje det ud til Oplagspladser. Taleren var derfor noget i Tvivl om, hvorvidt man turde opstille den anførte Fordring. Hvis man tænkte sig hele Arealet udlejet uden Pligt for Lejerne til at skulle udlevere Arealet, vilde man dog være meget glad derved. Man skulde i det hele taget være varsom med at stille for strenge Fordringer, da Virksomhederne ellers let vilde blive unddraget Havnen og dermed Byen. De andre Spørgsmaal syntes ikke særlig vanskelige, dog mente Taleren ikke, at man kunde gaa ind paa en af Fabrikken opstillet Fordring om fortrinsvis Plads ved Kajen, idet selvfølgelig alle maatte bøje sig for Havnens Reglement.

J a k o b J e n s e n kunde paa Havneudvalgets Flertals Vegne anbefale Byraadet at slutte sig til det foreliggende Kontraktudkast. Flertallet ansaa det for altfor farligt at leje Arealet ud, saaledes at man ikke i de 30—40 Aar, Lejemaalet varede, skulde være i Stand til at faa Arealet udleveret. Vel kunde Bestemmelsen være til nogen Gene for Lejeren, men den var paa den anden Side ogsaa

af største Interesse for Kommunen. For et Par Aar siden havde man jo haft et meget ubehageligt Tilfælde med en Virksomhed, som havde lejet Plads ved Havnen. I den paagældende Kontrakt stod ganske vist, at man kunde faa Pladsen udleveret, men kun mod at anvise en anden passende Plads, og denne sidste Bestemmelse havde, som Medlemmerne sikkert erindrede, medført store Ubegneligheder for Kommunen. Efter de Erstatningskrav, som Oliemøllen forlangte, hvis den skulde udlevere Pladsen, vilde Byen slet ikke kunne sætte sig i Besiddelse af denne. Iøvrigt troede Taleren ikke, at der vilde blive Anledning til at fordre Pladsen udleveret, men det kunde jo ske, f. Eks. hvis der blev en saa stor Trafik, at det vilde blive nødvendigt at udvide Havnen. Ligeledes kunde der blive Vanskeligheder ved Anlæg af nye Jernbanespor. Der syntes i Øjeblikket at være megen Efterspørgsel efter Arealer ved Havnen. En Del skyldtes vel Krigen, men ogsaa under normale Forhold var der dog stadig Fremgang, saa det vilde være meget kedeligt at leje et Areal ud, uden at man i givet Tilfælde vilde være i Stand til atter at komme i Besiddelse af det. Selvfølgelig kunde man ikke give Fabrikken Eneret paa Kajen ud for Fabrikkens Plads, men ellers vilde der naturligvis blive vist Forretningen al mulig Imødekommenhed paa dette Punkt. Om Fabrikken skulde bygge for 200000 Kr. eller for 150000 Kr., spillede ikke nogen stor Rolle, men skulde baade Bygninger og Inventar kun repræsentere det sidst nævnte Beløb, blev Virksomheden ikke meget omfattende. Havneudvalget havde givet efter paa forskellige Punkter, men paa de nuanførte mente Udvalgets Flertal, at der maatte holdes igen.

P. Petersen mente fra Sagens sidste Behandling i Byraadet at erindre, at Udvalget skulde bestræbe sig for, at Fabrikken skulde opføre permanente Bygninger paa Arealet. Det syntes derfor noget inkonsekvent at forbeholde sig Ret til at opsigse Pladsen. Det kunde i hvert Fald ikke fortænkes Fabrikken, at den nødig gik med til en Bestemmelse herom. Taleren vilde gerne vide, om der ikke kunde anvises Fabrikken en saaledes beliggende Plads, at man ikke i en overskuelig Fremtid vilde have Interesse af at faa den tilbage.

Mikael Johansen vilde med Fare for at komme i Modstrid med sit Standpunkt, da Sagen sidst forelaa, anbefale Flertallets Forslag til Kontrakt, idet han ansaa dette for ganske fortrinligt. Havde man haft en saadan Kontrakt i det Tilfælde, Hr. Jakob Jensen omtalte, vilde man have været langt heldigere stillet. Man kunde ikke binde sig ubetinget for de mange Aar, da man ikke kunde vide, hvorledes Udviklingen vilde blive. Taleren vilde derfor stemme for Flertallets Forslag.

Marthin Hansen forekom det, at naar man havde ofret saa mange Millioner paa den ny Havn, kunde det ikke nytte at lave det saaledes, at ingen vilde bygge Fabrikker paa dens Arealer. Man maatte derfor vistnok lade Teorierne ligge og se paa hvert enkelt Tilfælde. Derfor behøvede man ikke at opfylde ethvert Krav, en Lejer vilde stille. Naar man mente, at Bestemmelsen om Tilbagelevering af Arealet ikke vilde faa praktisk Betydning i de 30—40 Aar, Lejemaalet varede, kunde man nok i dette Tilfælde imødekomme Oliemøllen. Skulde man have noget ud af Havnen, maatte man lempe sig.

M o u s t e n bemærkede, at gik man ind paa Oliemøllens Fordring, maatte man ogsaa gaa med i andre Tilfælde. Taleren ønskede oplyst, hvorledes man bar sig ad ved andre Havne, hvor der efter Sigende var lagt store Virksomheder. Man skulde jo dog gerne ordne det saaledes, at man ogsaa kunde knytte store Virksomheder til Aarhus Havn.

F o r m a n d e n troede ikke, man kunde hente noget Eksempel fra andre Havne, men maatte gaa ud fra vore egne Forhold. I Harburg havde Oliemøllen et Areal til fuld Raadighed, men Harburgs Havn var ogsaa bygget efter Slipsystemet, saaledes at den kunde udvides lidt efter lidt. Det lod sig ikke gøre at anvise Oliemøllen en mere afsides Plads, da den netop forlangte Plads ved Kaj. Maa-ske kunde man opstille som Betingelse, at Arealet skulde udleveres, hvis en Udvidelse af Slippen skulde vise sig nødvendig. Det vilde Fabrikken muligvis gaa ind paa. Den store Efterspørgsel af Arealer skyldtes sikkert de øjeblikkelige Forhold, saa man skulde ikke finde sig beroliget ved den. Efter de faldne Udtalelser maatte Taleren antage, at der i Øjeblikket ikke var andet at gøre end at tilbyde Fabrikken Arealet paa de af Udvalgsflertallet opstillede Vilkaar og saa se, om der var Mulighed for videre Forhandling.

N. J o h. L a u r s e n spurgte, om den omstridte Passus: »- - - Ret til at fordre Arealet tilbage, naar offentligt Formaal krævede det«, var et hævdvundet juridisk Udtryk, saaledes at man vidste, hvad der skulde forstaas dermed.

F o r m a n d e n ansaa Udtrykket for meget ubestemt og oplyste, at der ingen Praksis forelaa for, hvad der skulde forstaas derved. Derimod var det forsaavidt hævdvundet, som det var benyttet i tidligere Kontrakter.

J a k o b J e n s e n troede. man vilde være bedst tjent med fra først af at faa Havnens Virksomhed ind i bestemte Former. Til Formandens Svar paa Hr. Moustens Spørgsmaal om, hvorledes man bar sig ad ved andre Havne, vilde Taleren føje, at man ikke her kunde konkurrere med Havne som Harburgs og Odense Aa, hvor man let kunde grave en Slippe ind i Land. Dersom Oliemøllen endda vilde gaa ind paa at oprette en Fabrik, kunde man maaske stille sig noget mere imødekommende, men efter hvad der forelaa, syntes det, som om der kun skulde bygges et Skur. Det var meget vagt, hvad der skulde forstaas ved offentligt Formaals, men Udvalgets Flertal havde intet imod at sætte en Bestemmelse ind i Kontrakten om, at Oliemøllen, hvis man forlangte Arealet udleveret, kunde forlange Ministeriets Afgørelse for, om der tilsigtedes et offentligt Formaals. Iøvrigt troede Taleren, at Oliemøllen vilde gaa ind paa Kontrakten.

F o r m a n d e n bemærkede, at man vel i Øjeblikket var enige om at forelægge Kontrakten for Fabrikken i Flertallets Affattelse. Det var Talerens Opfattelse, at Byraadet vilde gaa med til at leje Pladsen ud for 40 Aar.

Det vedtoges at tilbyde Fabrikken det paagældende Lejemaal paa de i Udvalgets Flertals Forslag nævnte Vilkaar.

6. Der bevilgedes Rejsseudgifter for indtil 3 Medlemmer af **Prisreguleringskommissionen** til et Møde i København.

